

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ  
ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ  
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1962 ΚΑΙ 1963

Υ Π Ο

ΑΝΑΣΤ. Π. ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ  
ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

§ 29. Γενικά

133. B. Botte: Die Kollegialität im Neuen Testament und bei den Apostolischen Vätern ἐν Das Konzil und die Konzile, Stuttgart [1962] σ. 1-21.

134. \* O. Cullmann: Petrus Jünger — Apostel — Martyrer. Das historische und das theologische Petrusproblem<sup>2</sup>, Zürich 1960. Διά τὸ πρωτεῖον.

135. F. Dvornik: The see of Constantinople in the first latin collections of canon law ἐν Recueil de travaux de l' Institut des études byzantines τ. 8 (Mélanges G. Ostrogorsky) I (1963) σ. 97-101.

136. \* E. Eid: La figure juridique du patriarche. Étude historico-juridique, Rome 1960.

137. \* G. Every: The byzantine patriarchate<sup>2</sup>, London 1962.

138. Νικόδημου Γαλιατσαίου: Ἡ ἄσκησις τῆς κυριαρχίας ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ συγχρόνῳ Ἐκκλησίᾳ ἐν Ὀρθοδοξία τ. 38 (1963) σ. 57-65, 229-236.

139. \* L. Hertling: Communio—Chiesa e papato nell' antichità cristiana, Roma 1961.

140. \* P. P. Ιωάννου: Pape, concile et patriarches dans la tradition canonique de l' église orientale jusqu' au IXe s., Grottaferrata 1962.

141. \* M. Maccarone: Cathedra Petri und die Idee der Entwicklung des päpstlichen Primats vom 2. bis 4. Jahr. ἐν Saeculum τ. 13 (1962) σ. 278-292.

142. D. M. Nicol: Byzantium and the Papacy in the eleventh century ἐν the Journal of ecclesiastical history τ. 13 (1962) σ. 1-20.

143. P. O. Connell S. I: Equal representation from patriarchate at Constantinople II? ἐν OCP τ. 29 (1963) σ. 238 ἐπ.
144. J. Ortiz: Patres graeci de sede romana αὐτόθι σ. 95 ἐπ.
145. \* O. Knoch: Die Ausführungen des S. Klemensbriefes über die kirchliche Verfassung ἐν Theologische Quartalschrift τ. 141 (1961) σ. 385-407.
146. F. W. Maier: Paulus als Kirchengründer und kirchlicher Organisator, Würzburg 1961.
147. \* A. Rimoldi: L' apostolo san Pietro, fondamento della Chiesa, principe degli apostoli ed ostiario celeste nella Chiesa primitiva dalle origini al Concilio di Calcedonia, Roma 1958.
148. \* G. Schille: Zur Frage der ersten christlichen Gemeindebildung ἐν Forschungen und Fortschritte τ. 37 (1963) σ. 118-121.
149. A. A. Ταχιάου: Περί καταργήσεως τῶν ἀρχιεπισκοπῶν Ἀρχίδος καὶ Πεκίου ἐπὶ Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου ἐν Γρηγόριος ὁ Παλαμαῆς τ. 46 (1963) σ. 202-211.
150. \* E. Timiadis: Entre deux Romes ἐν Études théologiques et religieuses τ. 37 (1962) σ. 371-392.
151. \* A. Tovar: Nota sobre el arzobispado de Bulgaria en un manuscrito griego del Salamanca ἐν Emerita τ. 30 (1962) σ. 1-7.
152. \* W. de Vries: Römische Zentralgewalt und örtliche Autonomie in der Ostkirche ἐν Stimmen der Zeit τ. 169 (1961/62) σ. 46-57.
153. \* M. Wilks: The Apostolicus and the Bishop of Rome ἐν Journal of theological studies τ. 13 (1962) σ. 290-317.
154. \* G. Zananiri: Pape et patriarches, Paris 1962.
- § 30. Εἴσδος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.  
Βάπτισμα καὶ χρῆσμα**
155. K. Aland: Die Säuglingstaufe im Neuen Testament and in der alten Kirche<sup>2</sup>, München 1963.
156. J. Cotsonis: Freedom and coercion in the propagation of the faith ἐν Greek orth. review τ. 9 (1963/64) σ. 97-111.
157. \* A. Hamman: Le baptême d' après les Pères de l' Église, Paris 1962.
158. Σεραφεῖμ Παπακώστα: Τὸ βάπτισμα<sup>2</sup>, Ἀθῆναι 1963.
159. J. Vasica: Au sujet des degrés du catechuménat ἐν Byzantinoslavica τ. 24 (1963) σ. 251-257.
160. Κατὰ τὴν Πρωτ. Ἀθηνῶν 14652/1963 ἐν N.B. τ. 11 (1963) σ. 1077 ἐπὶ μεταβολῆς φύλου τὸ ὄνομα μεταβάλλεται διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

### § 33. Κληρικοί. Ἐννοια, διακρίσεις ἐξουσία αὐτῶν. Ἐκκλησιαστικά ἀξιώματα

161. A t h e n a g o r a s: The hierarchy on the Christian church ἐν Greek orth. review τ. 4 (1958/9) σ. 35-43.

162. \* J. D o e n s: Ältere Zeugnisse über den Diakon aus den östlichen Kirchen ἐν Diakonia in Christo, Freiburg κλπ. 1962 σ. 31-56.

163. \* Τ ο ὺ α ὐ τ ο ὺ: Der Diakonats in der griechischen und slavischen Kirchen αὐτόθι σ. 136-177.

164. \* Ἴ ε ρ. Κ ο τ σ ὄ ν η: Συμβολὴ εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ 19ου κανόνος τῆς Ἀ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν Ἐπιστ. Ἐπετηρὶς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τ. 6 (1961) σ. 49-60. Διὰ τὸν χαρακτήρα τῶν διακονισσῶν.

165. W. S c h m i t h a l s: Das kirchliche Apostelamt, Göttingen 1961.

### § 34. Κτήσις καὶ ἀπώλεια τῆς ιδιότητος τοῦ κληρικοῦ

166. Π. Δ η μ η τ ρ ο π ο ὄ λ ο υ: Ἀγαμία καὶ γάμος τῶν κληρικῶν ἐν Ἐκκλησιαστικὸν βῆμα ἔτ. 27 (1962) ἀρ. 135.

167. E. F e r g u s o n: Eusebius and ordination ἐν The Journal of ecclesiastical history τ. 13 (1962) σ. 139-144.

168. \* Τ ο ὺ α ὐ τ ο ὺ: Jewish and christian ordination: some observations ἐν Harvard theological journal τ. 56 (1963) σ. 13-19.

169. P. L' H u i l l i e r: La pluralité des consécrateurs dans les cheirotanies épiscopales ἐν Messenger de l' Exarchat du Patriarche russe en Europe orientale ἀρ. 42143 (1963) σ. 97-111.

170. Κερκύρας καὶ Παξῶν Μεθοδίου Κοντοστάνου: Τὸ ζήτημα τῆς ἀγαμίας ἢ τοῦ γάμου τῶν ἱερατευόντων κληρικῶν ἀνατ. ἐκ τοῦ περιοδικοῦ Ἁγιοὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος, Κέρκυρα 1962.

171. Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου: Μοναχικὸς καὶ ἀγάμος κοσμικὸς κλῆρος, Ἀθῆναι 1963.

172. Χρ. Νεαμονιτάκη: Ἡ διακριτικὴ ἐξουσία τοῦ ἐπισκόπου ἐν τῇ ἀπολύσει ἱεροψαλτῶν καὶ νεωκόρων τῶν ἱ. ναῶν ἐν Ἐκκλησία τ. 40 (1963) σ. 443-444.

173-174. Ἐγγραφοὶ ὑπ' ἀρ. 1374/1961 τοῦ ΑΣΔΥ ἐν Ἐνορία τ. 18 (1963) σ. 142 διὰ τὴν φύσιν τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἱεροψαλτῶν καὶ νεωκόρων καὶ τὸ ὄριον ἡλικίας αὐτῶν καὶ γνωμ. Εἰσαγγ. Πρωτ. Κοζάνης (Δ. Β ο υ ρ ν ᾱ) 1286/1963 ἐν Ν.Β. τ. 11 (1963) σ. 620 διὰ τὴν ἀντιποίησιν ὑπηρεσίας ἐκκλ. λειτουργοῦ ὑπὸ τοῦ χειροτονηθέντος ὑπὸ πρεσβυτέρου ἢ καθηρημένου ἐπισκόπου.

### § 35. Μοναχοὶ

175. \* A. Festugière: Les moines d' Orient τ. I-III<sup>2</sup>, Paris 1961-1962.

176. \* G. Garitte: Un couvent de femmes au III<sup>e</sup> siècle? ἐν Mélanges E. van Cauwenbergh, Louvain 1961 σ. 150-159.

177. \* J. Leipoldt: Pachom ἐν Bulletin de la Société d' archéologie copte τ. 16 (1961/62) σ. 191-229.

178. \* R. Schilling: Vestales et vierges chrétiennes dans la Rome antique ἐν Revue des sciences religieuses τ. 35 (1961) σ. 113-129.

### § 36. Σύνοδοι τοπικαί, ἐπαρχιακαί, οἰκουμενικαί καὶ πατριαρχικαί

179. Y. Congar: Der Primat der vier ersten ökumenischen Konzile ἐν Das Konzil und die Konzile, Stuttgart [1962] σ. 89-130.

180. \* P. R. Cren: Concilium episcoporum est ἐν Revue des sciences philosophiques et théologiques τ. 46 (1962) σ. 45-62. Διὰ τὴν συγκρότησιν τῶν συνόδων ἐξ ἐπισκόπων.

181. Τιμοθέου Γιοκαρίνη: Ὁ γεροντισμὸς ὡς συνοδικὸς θεσμὸς καὶ ἡ κανονικότης αὐτοῦ, Κομοτηνὴ 1962.

182. J. Hajjar: Le synode permanent (σύνοδος ἐνδημοῦσα) dans l' église byzantine des origines au XI<sup>e</sup> siècle (Orientalia christiana analecta 164), Roma 1962.

183. P. O' Connell: The Synodos Endemousa opposed to Patriarch Nicephorus ἐν OCP τ. 29 (1963) σ. 441 ἐπ.

184. Π. Τρεμπέλα: Διατί πανορθόδοξος καὶ ὄχι οἰκουμενικὴ ἐν Ἐκκλησιαστικὸν βῆμα ἔτ. 27 (1962) ἀρ. 135.

### § 38. Πατριαρχεῖα, ἀρχιεπισκοπαί, μητροπόλεις καὶ ἐπισκοπαί. Προϊστάμενοι τούτων

185. Β.δ. 616 τῆς 18/18 Σεπτεμβρίου 1962 Περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ ν.δ. 4193/1961 ἐπὶ τῶν ὑπηρετούντων μὴ τακτικῶν ὑπαλλήλων 1) τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, 2) τῆς ἱ. ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ 3) τῶν ἱερῶν μητροπόλεων.

186. Ν. 4326 τῆς 25/27 Σεπτεμβρίου 1963 Περὶ καταρτισμοῦ καταλόγου ἐκλογίμων πρὸς ἀρχιερατείαν καὶ πληρώσεως τῶν κενῶν μητροπολιτικῶν ἐδρῶν καὶ ἄλλων τινῶν διατάξεων.

187. Κυθήρων Μελετίου: Διοικητικὴ ἀναδιάρθρωσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν ΑΕΚΔ τ. 18 (1963) σ. 168-180.

188. Π. Παναγιωτάκου, γνωμ. αὐτόθι σ. 34 ἐπ. διὰ τὸ κῦρος τῆς παραιτήσεως τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Ἰακώβου.

189. Ἐπιφανίου Θεοδοροπούλου: Τὸ ἀμετάθετον τῶν ἐπισκόπων, Ἀθήναι 1962.

190. P. Wirth: Die Wahl des Patriarchen Niketas II. Mun-  
tanes von Konstantinopel ἐν Oriens Christianus τ. 46 (1962) σ. 124-126.

### § 39. Ναοί, ἐνορίαί, ἐφημέριοι, κατώτεροι κληρικοί καὶ ἐκκλησιαστικὰ συμβούλια

191-194. Αἰ Σ.Ε. 1107/1962 ἐν ΑΕΚΔ τ. 17 (1962) σ. 133=N.B. τ. 11 (1963) σ. 266, 2274/1962 ἐν ΑΕΚΔ αὐτόθι σ. 50 καὶ 1321/1322/1963 ἐν N.B. τ. 11 (1963) σ. 1235 ἀσχολοῦνται μὲ τὰς προϋποθέσεις τῆς χορηγήσεως ἀδείας πρὸς ἴδρυσιν ναοῦ, κατὰ δὲ τὴν ὑπ' ἀρ. 11/1962 γνωμ. Εἰσαγγ. Ἀρ. Πάγου (Μ. Καλλιμοπούλου) αὐτόθι τ. 10 (1962) σ. 875=ΑΕΚΔ τ. 17 (1962) σ. 196 τὰ νεκροταφεῖα εἶναι προωρισμένα διὰ τὴν ταφήν παντὸς νεκροῦ ἀσχέτως θρησκευματος ἢ ἐθνικότητος.

### § 40. Μοναὶ

195. Η. Κυριακοπούλου — Π. Παναγιωτάκου, γνωμ. ἐν ΑΕΚΔ τ. 17 (1962) σ. 43 ἐπ. διὰ τὴν ἐλληνικὴν ἰθαγένειαν ὡς ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν τῆς ιδιότητος μέλους τοῦ μοναστηριακοῦ συμβουλίου.

196. Ι. Μουτζούρη: Τὰ χαριστικά καὶ ἐλεύθερα μοναστήρια ἐν Θεολογία τ. 34 (1963) σ. 536-569.

## ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

### ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

### § 41. Ἰδιαιτέρα νομικὴ μεταχείρισις κληρικῶν

197. Π. Παναγιωτάκου: Ἡ ὑπὸ κληρικοῦ προσφυγῆ ἐπὶ ἀκυρώσει ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας κανονικῶς ἐξεταζομένη ἐν ΑΕΚΔ τ. 18 (1963) σ. 73-80.

198. Τοῦ αὐτοῦ γνωμ. αὐτόθι σ. 31 ἐπ. περὶ τρόπου κλητεύσεως τῶν μητροπολιτῶν ὡς κατηγορουμένων.

199. Π. Τρεμπέλα: Ὁ δέκατος κανὼν τῆς ἐν Ἀγκύρα (sic) ἐν Ἐκκλησίᾳ τ. 39 (1962) σ. 223.

200-201. Κατὰ τὴν Πρωτ. Φορ. δικαστ. Πατρῶν 106/1962 ἐν N.B. τ. 12 (1964) σ. 288 τὰ ἔσοδα τῶν κληρικῶν ἐκ τῶν παρ' αὐτῶν τελουμένων ἱεροπραξιῶν δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν φορολογίαν εἰσοδήματος (contra Μ. Κυπραῖος αὐτόθι), κατὰ δὲ τὴν Πλημμελ. Ἀθηνῶν 7328/1962 ἐν N.B. τ.

10 (1962) σ. 938=ΑΕΚΔ τ. 17 (1962) σ. 201 ἡ ἄδεια τῆς προϊσταμένης ἐκκλ. ἀρχῆς πρὸς ὑποβολὴν ἐγκλήσεως δέον νὰ δοθῇ ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Ποιν. Κώδ. ὀριζομένης τριμήνου προθεσμίας, ἄλλως ἢ ἐγκλησις εἶναι ἀπαράδεκτος.

### § 43. Ἰδιαίτερα νομικὴ μεταχειρίσις μοναχῶν. Κληρονομικὴ τούτων διαδοχὴ

202. Ν. Ἀλιπράντη: Κληρονομικὸν δίκαιον κληρικῶν καὶ μοναχῶν κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἰσχὺν του, Ἀθήναι 1963.

203. Ἰερωνύμου Κοτσώνη: Τινὰ περὶ τῆς μοναχικῆς ἀκτημοσύνης κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον ἐν Ἐκκλησία τ. 40 (1963) σ. 373-374.

204. Γ. Τζαννετῆ: Ἡ μοναχικὴ ιδιότης δὲν ἐμποδίζει τὴν λῆψιν συντάξεως γήρατος παρὰ τοῦ Ὄργανισμοῦ γεωργικῶν ἀσφαλίσεων ἐν Ν.Β. τ. 10 (1962) σ. 951-952.

205-209. Αἰ Σ.Ε. 1016/1963 ἐν Ν.Β. τ. 11 (1963) σ. 1240 καὶ 363-364/1964 αὐτόθι τ. 12 (1964) σ. 739 θεωροῦν ὡς ἀντισυνταγματικὴν τὴν ἐξαίρεσιν ἀπὸ τῆς στρατεύσεως μόνων τῶν μοναχῶν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, ἢ Πρωτ. Πατρῶν 819/1962 ἐν ΑΕΚΔ τ. 18 (1963) σ. 62 θεωρεῖ ἄκυρον τὴν δι' ἐπαχθοῦς ἔτι δικαιπραξίας διάθεσιν ὑπὸ μοναχοῦ περιουσίας κτηθείσης μετὰ τὴν κουράν, αἱ δὲ Α.Π. 421/1962 ἐν Ν.Β. τ. 10 (1962) σ. 1328=ΕΕΝ τ. 29 (1962) σ. 922 καὶ 79/1963 ἐν Ν.Β. τ. 11 (1963) σ. 748 δέχονται ὅτι οἱ ἐκτὸς τῆς μονῆς διαβιοῦντες ἱερομόναχοι κληρονομοῦνται κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον.

### § 45. Μυστήρια καὶ ἱεραὶ τελεταὶ

210. Μητρ. Κυθήρων Μελετίου Γαλανοπούλου: Διατὶ ταφῆ καὶ ὄχι καῦσις τῶν νεκρῶν, Ἐν Ἀθήναις 1962.

211. Γ. Τσέτση: Ἡ ἐνταξίς τῶν ἀγίων εἰς τὸ ἑορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας ἐν Ὁρθοδοξίᾳ τ. 36 (1961) σ. 156-173, 265-281, 371-387, τ. 37 (1962) σ. 238-253, 407-420.

### § 46. Γάμος. Σύστασις καὶ λύσις

212. Πρ. Ἀκωνθοπούλου: Προβλήματα ἐξ ἀνασυστάσεως λυθέντος γάμου ἐν Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τ. 46 (1963) σ. 71-81.

213. R. J. H. Jenkins: Three documents concerning the «Tetragamy» ἐν Dumbarton Oaks Papers τ. 16 (1962) σ. 229-241.

214. P. Karlin-Hayter: La «préhistoire» de la dernière volonté de Léon VI ἐν Byzantion τ. 33 (1963) σ. 483-486.

215. Ν. Μάτση: Τὸ οἰκογενειακὸν δίκαιον κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως τῶν ἐτῶν 1315-1401, Ἀθήναι 1962.

216. Μελετίου μητρ. Κυθήρων: Ὁ γάμος καὶ ἡ ἐπισκοπικὴ ἀδεια ὡς στοιχεῖον ἐγκυρότητος ἀπαραίτητον, ἐν Ἀθήναις 1963.

217. N. Oikonomides: La dernière volonté de Léon VI au sujet de la tétragamie (mai 912) ἐν B.Z. τ. 56 (1963) σ. 46-52.

218. Τοῦ αὐτοῦ: La «préhistoire» de la dernière volonté de Léon VI au sujet de la tétragamie αὐτόθι σ. 265-270.

219. \* K. Ritzler: Formen, Riten und religiöses Brauchtum der Eheschliessung in den christlichen Kirchen des ersten Jahrhunderts, Münster 1962.

220-227. Κατὰ τὴν Ἐφ. Ἀθηνῶν 742/1962 ἐν N.B. τ. 10 (1962) σ. 520=ΑΕΚΔ τ. 17 (1962) σ. 137 γάμος ἐλλήνων ὀρθοδόξων ἀνευ ἱερολογίας καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τελούμενος εἶναι ἀνυπόστατος, κατὰ τὴν Πρωτ. Σύρου 93/1963 ἐν N.B. τ. 11 (1963) σ. 1022 τὰ τοῦ γάμου ἐλλήνων ὑπηκόων κρίνονται πάντοτε κατὰ τὸ ἐλληνικὸν δίκαιον ἀνεξαρτήτως τοῦ δόγματος τῶν νυμφίων, κατὰ γνωμ. I. Παναγοπούλου ἐν Χριστιανός τ. 2 (1962/63) σ. 112 ὁ ἀνασυσταθεὶς γάμος δὲν λογίζεται ὡς ἴδιος γάμος ἀλλ' ἀποτελεῖ συνέχειαν τοῦ διαλυθέντος, ἢ Α.Π. 480/1962 ἐν N.B. τ. 11 (1963) σ. 110 ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν τῶν ληξιαρχικῶν πράξεων γάμου, ἢ γνωμ. 101/1962 Εἰσαγγ. Πρωτ. Κοζάνης (Δ. Βουρνᾶ) αὐτόθι τ. 10 (1962) σ. 396-397 μὲ τὴν ὑπὸ τῶν κληρικῶν παράβασιν τῶν μὲ τὴν σύνταξιν τῶν πράξεων τούτων ἐπιβαλλομένων αὐτοῖς καθηκόντων, αἱ Πλημμελ. Καβάλας 88/1962 ἐν ΑΕΚΔ τ. 18 (1963) σ. 56 καὶ γνωμ. 8408/1963 Εἰσαγγ. Πρωτ. Κερκύρας (Ε. Μπεσίρη) ἐν N.B. τ. 12 (1964) σ. 653 μὲ τὴν εὐθύνην τοῦ ἀρχιερέως ἀρνούμενου τὴν ἔκδοσιν ἀδείας γάμου, ἢ δὲ Πρωτ. Πειραιῶς 488/1962 ἐν N.B. τ. 11 (1963) σ. 246 καὶ 1021 δέχεται ὅτι ἐπὶ ἑτεροδόξων ἢ προηγούμενη τῆς δίκης διαζυγίου ἀπόπειρα διαλλαγῆς τῶν συζύγων παραλείπεται.

#### § 47. Κήρυγμα καὶ θρησκευτικὴ ἐκπαίδευσις

228. R. Browning: The Patriarchate School at Constantinople in the twelfth century ἐν Byzantion τ. 32 (1962) σ. 167-202.

#### § 49. Διοικητικὴ ἐξουσία ἐπὶ πραγμάτων.

##### Ἑκκλησιαστικὴ περιουσία

229. \* Σ. Ἀγουρίδου: Ἡ κοινοκτημοσύνη ἐν τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ, Θεσσαλονίκη 1963.

230. D. Constantelos: Philantropy in the age of Justinian ἐν Greek theol. review τ. 6 (1960/61) σ. 206-226.

231. \* J. Dauvillier: L'assistance aux desherités et la

charité dans la primitive église ἐν La table ronde ἀρ. 157 (Ἰανουάριος 1961) σ. 87-92.

232. \* G. L o n g o: Comunità cristiane primitive e res religiosae ἐν Studi giuridici in memoria di F. Vassalli τ. II, Torino 1960 σ. 1023-1041.

233. Ε. Ν α ο ύ μ ω φ: Ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ μοναστηριακῆς μεγάλης ἰδιοκτησίας ἐν Σερβία κλπ. κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ ΙΔ' αἰῶνος (σερβ.) ἐν Srednie Veka τ. 23 (1963) σ. 134-148.

234-235. Ἐφετ. Ἀθηνῶν 319/1962 ἐν Ν.Β. τ. 11 (1963) σ. 241 διὰ τεσσαρακονταετῆ παραγραφὴν μοναστηριακῶν ἀξιώσεων πρὸ τοῦ 1910, καὶ Σ.Ε. 461-463/1962 αὐτόθι τ. 10 (1962) σ. 1282 δι' ἀπαλλαγὴν ΟΔΕΠ ἀπὸ δημοτικῶν φόρων.

### § 51. Ἔσοδα καὶ ἀσφάλις κληρικῶν

236. Πρᾶξις Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀρ. 59 τῆς 1/25 Ἰουνίου 1962 Περὶ τῶν ἀποδοχῶν τῶν τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ὑπηρετούντων συγχρόνως καὶ εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν.

237. Ἀπόφασις Ὑπ. Ἐθν. Παιδείας ἀρ. 81455 τῆς 28 Αὐγούστου/14 Σεπτεμβρίου 1962 Περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ TAKE.

238. Πρᾶξις Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀρ. 889 τῆς 28 Νοεμβρίου 1962 Περὶ χορηγήσεως προσαυξήσεως λόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας ἐπὶ τοῦ μισθοῦ τῶν ἐφημερίων, ἱεροδιακόνων, ἱεροψαλτῶν καὶ νεωκόρων τῶν μὴ ἐνοριακῶν ναῶν.

239. Βασ. διάταγμα ἀρ. 107 τῆς 5/16 Φεβρουαρίου 1963 Περὶ ἐπεκτάσεως εἰς Δωδεκάνησον διατάξεων ἀφορωσῶν εἰσφοράς ὑπὲρ τοῦ TAKE.

240. Πρᾶξις Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀρ. 184 τῆς 18/27 Νοεμβρίου 1963 Περὶ οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τῶν ἐφημερίων τῶν ἱερῶν ἐνοριακῶν ναῶν.

241. Ἀπόφασις Ὑπ. Ἐθν. Παιδείας ἀρ. 99988 τῆς 22 Νοεμβρίου/5 Δεκεμβρίου 1963 Περὶ παρατάσεως προθεσμίας ὑποβολῆς αἰτήσεως ἀπόρων χηρῶν πρεσβυτέρων δι' ἀπόκτησιν δικαιώματος εἰς σύνταξιν ἐκ τοῦ TAKE.

242-244. Διὰ τὴν ἀσφάλισιν ἱερομονάχων, ψαλτῶν, νεωκόρων καὶ ὑπαὶ λήλων μητροπολιτικῶν γραφείων βλ. γνωμ. Γ. Σ τ α υ ρ ο π ο ὕ λ ο υ ἐν ΔΕΚΔ τ. 18 (1963) σ. 48, ἔγγραφον τοῦ ΑΣΔΥ ἀρ. 1374/27 Σεπτ. 1961 ἐν Ἐνορία τ. 18 (1963) σ. 142 καὶ Σ.Ε. 191/1963 ἐν Ν.Β. τ. 11 (1963) σ. 825.



## ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

## ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

**§ 53. Ἐκκλησιαστικαὶ ποιναὶ ἐπιβαλλόμεναι εἰς πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ μυστήριον τῆς μετανοίας**

245-246. H. Doerries: Die Beichte im alten Mönchtum ἐν Judentum, Urchristentum, Kirche, Festschrift für J. Jeremias, Berlin 1960 τ. 235-259 καὶ ἀγγλιστί: The place of confession in ancient monasticism ἐν Studia patristica τ. 5 (1962) σ. 284-311.

247. S. Huebner: Kirchenbusse und Exkommunikation bei Cyprian ἐν Zeitschrift für katholische Theologie τ. 84 (1962) σ. 49-84, 171-215.

248. Μητρ. Κῶ Ἐμμανοὺ ἡλ. Καρπαθίου: Ἐξομολογητικὴ τ. Β' 1, Ἀθήναι 1962-63.

249. H. Karpp: Bezeugt Plinius ein kirchliches Busswesen? ἐν Rheinisches Museum τ. 105 (1962) σ. 270-275.

**§ 57. Ἐπὶ μέρους ἐκκλησιαστικὰ ἀδικήματα**

250. Ἐναντιοφάνοϋς: Ἡ ἐκκλησιαστικὴ κήδευσις τῶν αὐτοχειρῶν ἐν Χριστιανός τ. 2 (1962/63) σ. 14-16.

251. Σπ. Τρωϊάνου: Τινὰ περὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς αἵρέσεως ἐν ΑΕΚΔ τ. 18 (1963) σ. 20-25.

## ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

## ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

**§ 58. Γενικά**

252. \* Th. Klauser: Bischöfe auf den Richterstuhl ἐν Jahrbuch für Antike und Christentum τ. 5 (1962) σ. 172-174.

**§ 61. Ἀπόδειξις**

253. Γνωμ. Π. Παναγιωτάκου ἐν ΑΕΚΔ τ. 17 (1962) σ. 126 ἐπ. διὰ τὴν μαγνητοφώνησιν ὡς ἀποδεικτικὸν μέσον κατὰ τὴν ἐκκλ. δικονομίαν.

**§ 66. Σχέσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς δίκης πρὸς τὴν ποινικὴν**

254. Γνωμ. Ἱερ. Κοτσώνη — Κ. Μουρατίδου καὶ Νομικοῦ Συμβουλίου ἐν Ἐκκλησία τ. 40 (1963) σ. 499 ἐπ. διὰ τὴν ὑποχρεωτικὴν καθάρσεις τῶν εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν καταδικασθέντων κληρικῶν.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

### § 67. Κρήτη

255. Βασ. διάταγμα τῆς 31 Μαρτίου/18 Ἀπριλίου 1962 Περὶ τρόπου ἐκποιήσεως καὶ μισθώσεως τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ΟΔΜΠ Κρήτης μοναστηριακῶν κτημάτων κλπ.

256. Ἡ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 812 ἀπὸ 25 Σεπτεμβρίου 1962 ἀποφάσεως αὐτῆς προήγαγε τὰς ἐπισκοπὰς Κρήτης εἰς μητροπόλεις.

### § 68. Ἁγιον Ὄρος

257. Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου: Τὸ Ἁγιον Ὄρος μετὰ τὴν ὀθωμανικὴν κατάκτησιν ἐν ΕΕΒΣ τ. 32 (1963) σ. 113-261. Μετ' ἐγγράφων.

258. Ἰω. Ἀναστασίου: Ὁ θρυλούμενος διαγωγμὸς τῶν Ἁγιορειτῶν ὑπὸ Μιχαὴλ Η' τοῦ Παλαιολόγου καὶ τοῦ Ἰωάννου Βέκκου, ἐν Θεσσαλονίκῃ 1963.

259. Ν. Antonopoulos: La juridiction civile des autorités athonites ἐν Revue hellénique de droit international τ. 16 (1963) σ. 236-245.

260. Τοῦ αὐτοῦ: La condition internationale du Mont Athos ἐν Le Millénaire du Mont Athos, 963-1963. Études et Mélanges I, Chevetogne 1963 σ. 381-405.

261. Ρ. Dumont: L' higoumène dans le régle de Saint Athanase l' Athonite αὐτόθι, ἀνάτυπον.

262. Γερ. Κονιδάρη: Τὸ ἀγιώνυμον ὄρος Ἄθω καὶ οἱ κύριοι παράγοντες ἀναδείξεως καὶ ἀκτινοβολίας αὐτοῦ ἐπὶ χίλια ἔτη, ἐν Ἀθήναις 1963.

263. Στ. Παπαδάτου: Νομοθέτησις «κατὰ παραπομπὴν» ἐν τῷ ἀγιορειτικῷ δικαίῳ ἐν ΑΕΚΑ τ. 47 (1962) σ. 28-28, 115-125.

264. Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ διοικητικὴ ἀνεξαρτησία τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐπὶ Βυζαντινῶν ἐν ΕΕΒΣ τ. 32 (1963) σ. 427-483.

265. Τοῦ αὐτοῦ: Αἱ περὶ διοικήσεως τῆς μονῆς Μεγίστης Λαύρας διατάξεις τοῦ τυπικοῦ Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ ἐν Ἡπειρωτικῇ Ἔστια τ. 12 (1963) σ. 273-277.

266. Χρ. Σγουρίτσας: Συνταγματικὸν δίκαιον τ. Β' τευχ. α'. Πανεπιστημιακαὶ παραδόσεις ἐπιμελεῖα Κ. Γεωργοπούλου, Ἀθήναι 1962 σ. 125 ἐπ.

267. \* Α. Ε. Vassilopoulos: L' organisation et l' admini-

stration du Saint Mont Athos ἐν Revue de droit canonique τ. 13 (1963) σ. 19-47.

268-273. Σ.Ε. 938/1963 ἐν Ν.Β. τ. 11 (1963) σ. 1226 διὰ τὰς φορολογικὰς ἀπαλλαγὰς, ὧν ἀπολαύει τὸ "Ἅγιον Ὄρος, Πρωτ. Χαλκιδικῆς 7/1962 αὐτόθι τ. 10 (1962) σ. 386=ΑΕΚΔ τ. 17 (1962) σ. 61 διὰ τὸ ἀναπαλλοτρίωτον τῶν ἐνταῦθα ἱερῶν κειμηλίων, γνωμ. Ἰ. Σ ὄ ν τ η ἐν ΑΕΚΔ τ. 18 (1963) σ. 182 διὰ τὸ ἀναπαλλοτρίωτον τῶν εἰς ἀγιορειτικὰς μονὰς ἀνηκόντων ἀκινήτων, γνωμ. Εἰσαγγ. Ἀρείου Πάγου (Κ. Κ ὄ λ λ ι α) 36/1962 ἐν Ν.Β. τ. 11 (1963) σ. 702 διὰ τὸν τρόπον ὀρκοδοσίας τῶν μοναχῶν, Πρωτ. Ἀθηνῶν 14608/1962 καὶ Ἐφετ. Ἀθηνῶν 2657/1962 ἐν ΑΕΚΔ τ. 18 (1963) σ. 126 ἐπ. διὰ τὴν κληρονομικὴν διαδοχὴν μοναχοῦ χειροτονηθέντος εἰς πρεσβύτερον.

## ΠΙΝΑΞ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

- Ἀγουρίδης Σ. 30,229.  
 Αἰμιλιανὸς Μιλῆτου 101,108.  
 Ἀκανθόπουλος Πρ. 212.  
 Aland K. 155.  
 Alberigo J. 18.  
 Ἀλέξανδρος Λαυριώτης 257.  
 Ἀλιβιζᾶτος Ἀ. 56.  
 Ἀλιπράντης Ν. 202.  
 Altaner B. 26,27.  
 Ἀναστασίου Ι. 258.  
 Ἀνδρουῦτσος Χρ. 23.  
 Ἀντωνοπουλος Ν. 259,260.  
 Ἀθηναγόρας 161.  
 Avi-Yonah M. 45.  
  
 Babel H. 31.  
 Bacht H. 66.  
 Bainton R.H. 49.  
 Βασιλόπουλος Α. 267.  
 Bäumer R. 57.  
 Bihlmeyer C. 25.  
 Blinzler J. 32.  
 Böhlig A. 33.  
 Botte B. 133.  
 Βουρνᾶς Δ. 174,224.  
 Brezzi P. 46.  
 Browning R. 228.  
  
 Calderone S. 47,48.  
 Camelot P.T. 58,59.  
 Κατζηψάλτης Κ. 109.  
 Chelini J. 64.  
 Chirat H. 27.  
 Χριστοφιλόπουλος Α. 14, 14α.  
 Χρυσόστομος ἐπισκ. Θαυμακοῦ 20.  
 Congar Y. 179.  
 Constantelos D. 230.  
 Gren P.R. 100.  
 Cullmann O. 29,134.  
  
 Darrouzès J. 69,75.  
 Dauvillier J. 231.  
 Δημητρόπουλος Π. 166.  
 Diaz A. B. 34.  
 Doens J. 162, 163.  
 Doerries H. 49, 245, 246.  
 Dumont P. 261.  
 Dvornik F. 60, 135.  
  
 Eid E. 136.  
 Ἐμμανουὴλ βλ. Καρπάθιος.  
 Ἐναντιοφανῆς 250.  
 Every G. 137.  
  
 Favale A. 61.  
 Ferguson E. 167, 168.  
 Festugière A. 175.  
 Follieri E. 95.  
 Fritzen M. H. 35.  
  
 Γαλανόπουλος Μελέτιος μητροπ. Κυθήρων  
 118, 119, 187, 210, 216.  
 Γαλατσιᾶτος Νικόδημος 138.  
 Garitte G. 176.  
 Γερμανὸς μητρ. Μαντινείας 117.  
 Giannakakis B. 105.  
 Gill J. 8, 9.  
 Γιοκαρίνης Τιμόθεος 181.  
 Γκίνης Δ. 15.  
 Graef H.C. 26.  
 Γριτσόπουλος Τ. 102.  
 Grumel V. 70.  
 Guiland R. 76.  
 Guillou A. 77, 78.  
  
 Hajjar J. 10, 182.  
 Halkin Fr. 96, 97.  
 Hamman A. 157.  
 Harakas St. 130.  
 Herrmann L. 36.  
 Hertling L. 139.  
 Huebner S. 247.  
  
 Ἰωαννίδης Β. 131.  
 Ioannou P. P. 18, 19, 140.  
 Ivanka E. v. 50.  
  
 Jenkins R. J. H. 213.  
  
 Καλλιμόπουλος Μ. 194.  
 Karlin - Hayter P. 91, 214.  
 Καρπίθης Ἰ. 1,2.  
 Καρπάθιος Ἐμμανουὴλ μητροπ. Κῶ 110,  
 136, 248.  
 Karpp H. 249.  
 Kauchtschischwili S. 87.  
 King N.Q. 68.  
 Klausner Th. 252.  
 Knoch O. 145.  
 Koep L. 37.  
 Κόλλιας Κ. 271.  
 Κονιδάρης Γ. 262.  
 Κοντοστᾶνος Μεθόδιος μητροπ. Κερκύρας  
 καὶ Παξῶν 170.  
 Κοτσώνης Ἰερων. 16, 156, 164, 203, 254.  
 Κουρούσης Σ. 92.  
 Κυπραῖος Μ. 200.  
 Κυριακίδης Στ. 51.

- Κυριακόπουλος Η. 195.  
 Lampe G. W. H. 28.  
 Λαούρδας Β. 98.  
 Laurent V. 79, 80, 88.  
 Leipoldt J. 177.  
 L' Huillier P. 67, 169.  
 Lietzmann H. 43.  
 Lifschitz B. 6.  
 Longo G. 232.  
 Λυμπερόπουλος Ἀθ. 24.  
 Maccarone M. 141.  
 Maier F. W. 146.  
 Μανούσκακας Μ. 103, 111.  
 Marot H. 62.  
 Μάτσης Ν. 215.  
 Μελέτιος βλ. Γαλανόπουλος.  
 Metzger H. 73α.  
 Meyendorff J. 81.  
 Momigliano A. 52.  
 Moreau J. 38.  
 Μουρατίδης Κ. 254.  
 Μουτζούρης Γ. 196.  
 Μπεσίρης Ε. 226.  
 Μπουμπουλίδης Φ. 104.  
 Μπουρόπουλος Ν. 120.  
 Munier Ch. 25.  
 Ναούμωφ Ε. 233.  
 Νεαμονιτάκης Χριστ. 172.  
 Nicol D. M. 142.  
 Ο' Connell P. 63, 143, 183.  
 Οικονομίδης Ν. 217, 218.  
 Onasch K. 12.  
 Ortiz J. 144.  
 Palanque J. R. 64.  
 Παναγόπουλος Γ. 121, 222.  
 Παναγιωτάκος Η. 17, 188, 195, 197, 198, 253.  
 Παπαδόπουλος Στ. 263, 264, 265.  
 Παπαδόπουλος Ν. 115.  
 Παπακώστας Σερ. 158.  
 Παπάρογλου Χ. 71.  
 Πετρόπουλος Γ. 72, 107.  
 Pilati G. 53.  
 Πολέμης Δ. 114.  
 Psomiades H. 106.  
 Ravarotto P. E. 44.  
 Rea J. 74, 74α.  
 Richard J. 82.  
 Rimoldi A. 147.  
 Ritzer K. 219.  
 Romanides J. 3.  
 Runciman S. 11.  
 Salles-Dabadie J. M. 65.  
 Saumagne Ch. 39, 40, 41.  
 Schelkle K. H. 4.  
 Schille G. 148.  
 Schilling R. 178.  
 Schmithals W. 165.  
 Schnackenburg R. 5.  
 Sevcenko J. 93.  
 Σγουρίτσας Χρ. 122, 266.  
 Soloviev A.V. 89, 90.  
 Σόντης Γ. 270.  
 Σφυρόερας Β. 112.  
 Spicq C. 7.  
 Σταυρίδης Β. 132.  
 Σταυρόπουλος Γ. 242.  
 Συνδίκια-Λαούρδα Λουΐζα 99.  
 Ταχιάου Α. Α. 149.  
 Θεοχάρη Μαρία 113.  
 Θεοχαρίδης Γ. 54, 83, 84, 85.  
 Θεοδωρόπουλος Ἐπιφ. 171, 189.  
 Thiriet F. 55.  
 Timiadés E. 150.  
 Τούσης Α. 126.  
 Tovnar A. 151.  
 Τρεμπέλας Η. 123, 184, 199.  
 Τριανταφυλλόπουλος Κ. 94.  
 Τρωϊάνος Σπ. 251.  
 Τσέτσης Γ. 211.  
 Tüchle H. 25.  
 Turner E. G. 74.  
 Τζανακάκης Χρ. 125.  
 Τζαννετιής Γ. 204.  
 Van den Ven P. 100.  
 Vasica J. 159.  
 Verpeaux J. 73.  
 Vogt J. 42.  
 Vries W. de 152.  
 Wirth P. 55, 86, 190.  
 Wolks M. 153.  
 Zananiri G. 154.  
 Ζώρας Γ. 104.